

Tämä artikkeli on alkuperäisen artikkelin rinnakkaistallenne.

Viite

Lauhanen, R. 2018. Tykkilunta ja tykkylunta. Ilkka 22.1.2018, 15.

SeAMK

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU
SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

www.seamk.fi

verkkolehti.seamk.fi

Tykkilunta ja tykkylunta

Vuonna 1990 kirjoitin Suomen Akatemian rahoittamassa tiimissä ilmastonmuutosta ja metsiä koskevaa Joensuun yliopiston oppikirjaa.

Olimme kriittisiä ja erilaisen olosuhdevaihtoehtojen tarkastelijoita. Vaikka ennakoimme ilmaston keskimäärin lämpenevän, ennustimme myös poikkeuksellisen viileitä kesiä ja runsaslumisia talvia tulevaisuuden varalle.

Kesä 2017 olikin poikkeuksellisen sateinen ja viileä kasvukausi. Mutta tänäkin syksynä talvi yllätti autoilijat jo lokakuussa. Itse olen päässyt yhden mieliharrastukseni eli nautinnollisen 15 kilometrin iltahiihdon pariin.

Kun Isonkyrön Ylipäässä tehdään ansiokkaasti talkoovoiimin hiihtoladuille arvokasta tykkilunta, on varsinkin Kainuun ongelmana runsas tykkylumi. Sadetta ja sumua voi huur-

Jos Kainuun sinisillä vaaroilla ei keväällä päästäisi ajoissa puunkorjuutöihin, niin kaarna-kuoriaishyönteiset pääsevät lisääntymään lumenmurtopuihin.

tua puihin tykyksi. Samoin märkää lunta voi tarttua latvustoihin ja jäätyä tykyksi.

Jos suojasäät eivät puhdistaa latvuksia, voimakas tuuli voi murtaa raskaan lumikuorman rasittamia puita. Puun lumikuorma voi olla parikin tonnia. Pohjois-Suomessa kuusi on kapean latvustonsa ansiosta sopeutunut lumisiin talviin.

Lumi onkin pahin yksittäinen metsätuhojen aiheuttaja maassamme Luken mukaan. Valtakunnan metsien inventoinnin perusteella lumen lisäksi hirvieläimet, tuuli ja puiden ravinnepuutosongelmat olivat vakavimmat tuhonaiheuttajat vuonna 2016.

Lumituhot vaivaavat myös harvennuspöytäjä, jos puusto on ollut ylitieheä ennen harvennusta. Muistan yhden lumitalven luoneen yhdestä koivutaimituksesta jousipyssyn kaaria muistuttavan metsikön. Koivut kuitenkin suoristuivat eivätkä keväällä katkenneet.

Liika lumi haittaa metsätöitä. Metsäautoteitä on aurattava ahkerasti, ja se maksaa. Tykkylumimetsissä on vaarallista työkennellä, jos työmaa on kuin kranaatti-iskun jäljiltä. Yksittäisten puiden korjaaminen on vaikeaa ja kallista. Arvokkaista tukkipuista tulee kuitu- ja energiapuita. Kainuun metsänomistajille onkin odotettavissa miljoonaluokan taloudelliset tappiot.

Jos Kainuun sinisillä vaaroilla ei keväällä päästäisi ajoissa puunkorjuutöihin, niin kaarna-kuoriaishyönteiset pääsevät lisääntymään lumenmurtopuihin. Ötökät voivat lentää terveitäkin puita tappamaan. Osa hyönteisistä voi levittää tukkeja pilaavia sinistäjäsieniä.

Lumi on vakava ongelma myös Keski-Euroopassa. Joskus 1998 perehdyin puunkorjuuseen Sveitsissä. Alppikyljen lähimetsät harvennettiin metsuriryönä tiettyyn puustorakenteeseen, jotteivät lumivyöryt

tuhoaisi kyliä. Köysiratajärjestelmän avulla puut juonnettiin maastosta pois välivarastolle.

Mutta takaisin ennusteisiin. Noin 35 vuotta sitten osa metsäntutkijoista ennusti happosateiden tappavan kaikki Suomen metsät. Metsäkuolemilla pelotelemalla yritettiin haalia happosadehankkeisiin kaikki tutkimusvarat, mikä oli eettisesti väärin.

Onneksi kaikkien tutkijoiden ennusteet eivät toteudu. Happosateisiin suhtauduttiin kuitenkin vakavasti, sillä Suomessa investointiin teollisuuden ilmansuojeluun sekä lyijyttömään bensiiniin.

Risto Lauhanen

Kirjoittaja on Helsingin yliopiston dosentti ja Seamin Ruoka-yksikön erityisasiantuntija.

